

LATVIJAS SILTASIŅU ZIRGU ŠĶIRNES BRAUCAMĀ TIPĀ

AUDZĒŠANAS PROGRAMMA

2025.-2035.GADAM

**Izstrādāta un saskaņota
Biedrībā „Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija”
Saskaņota
Biedrībā “Latvijas Zirgaudzētāju biedrība”**

Saturs

IEVADS	3
AUDZĒŠANAS PROGRAMMĀ LIETOTO TERMINU SKAIDROJUMS	4
1. AUDZĒŠANAS PROGRAMMAS MĒRĶIS.....	6
2. ĢEOGRĀFISKĀ TERITORIJA.....	6
3. ŠĶIRNES RAKSTUROJUMS.....	6
3.1. ŠĶIRNES IZVEIDOŠANĀS VĒSTURE	7
3.2. ŠĶIRNES STANDARTS	8
4. ZIRGU IDENTIFIKĀCIJAS SISTĒMA	10
5. CILTSGRĀMATA	11
6. SELEKCIJAS UN AUDZĒŠANAS MĒRĶIS	13
7. SNIEGUMA PĀRBAUDE	14
7.1. IZCELSME UN TIPS.	14
7.2. IZMĒRU NOTEIKŠANA	16
7.3. ĒKSTERJERA VĒRTĒŠANA	16
7.4. DARBASPĒJU NOVĒRTĒŠANA	17
7.5. ĒRZEĻU IEKĻĀUŠANA VAISLAS SASTĀVĀ	17
7.6. ĶĒVJU IEKĻĀUŠANA VAISLAS SASTĀVĀ	18
7.7. KUMEĻU VĒRTĒŠANA	18
7.8. JAUNZIRGU VĒRTĒŠANA	19
7.9. LATVIJAS SILTASIŅU ZIRGU ŠĶIRNES VAISLAS ĶĒVJU IEKĻĀUŠANA ELITES KLASĒ	19
8. CILTSDOKUMENTĀCIJA	20
PIELIKUMI	22
LĀD LAUKSAIMNIECĪBAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS NOZARES INFORMĀCIJAS SISTĒMAS LAUKSAIMNIECĪBAS DZĪVNIEKU CILTSDARBA, SNIEGUMA PĀRBAUDES UN PĀRRAUDZĪBAS INFORMĀCIJAS DATUBĀZĒ LIETOTIE ZIRGU ŠĶIRŅU NOSAUKUMI, TO APZĪMĒJUMI	23
ŠĶIRNES ZIRGU AUDZĒŠANAS SAIMNIECĪBU ATESTĀCIJAS KĀRTĪBA	24
NOLIKUMS PAR LATVIJAS SILTASIŅU ZIRGU ŠĶIRNES BRAUCAMĀ TIPA VAISLAS ĒRZEĻU CERTIFICĒŠANU	28
IESNIEGUMS PAR VAISLAS ĒRZEĻA CERTIFICĒŠANU	31
ZIRGU VĒRTĒŠANAS VEIDLAPAS	32
LATVIJAS SILTASIŅU ZIRGU ŠĶIRNES BRAUCAMĀ TIPA SAGLABĀŠANAS KĀRTĪBA	40
ZOOTEHNISKAIS CERTIFIKĀTS TĪRŠĶIRNES VAISLAS ZIRGU TIRDZNIECĪBAI	42

IEVADS

Zirgkopība ir sena lauksaimniecības nozare, kas plaši bija attīstīta Latvijas brīvvalsts pirmskara periodā, kad vienlīdz liela nozīme bija zirgu izmantošanai gan lauku saimniecību darbos, gan valsts militārajām vajadzībām.

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnē vēsturiski veidojās divi tipi:

- vieglais - sporta tips;
- smagais - braucamais tips.

Latvijas siltasiņu šķirnes zirgiem ir daudzpusīgs pielietojums. Tos izmanto sportam, tūrismam, atpūtai, reitterapijai, kā arī robežsardzes, policijas un armijas darba vajadzībām.

Zirgkopības nozarei ir liels potenciāls ilgtspējības veicināšanai: kā apdzīvotību un nodarbinātību sekmējošs faktors, palīdz uzturēt sociālo vidi un infrastruktūru, veicina tradicionālā lauku dzīvesveida saglabāšanos; ar zirgiem saistītās aktivitātes dod iespējas iedzīvotājiem aktīvi atpūsties un uzturēt veselīgu dzīvesveidu; kontakti ar zirgiem un ponijiem tiek izmantoti sociālajā rehabilitācijā un izglītojošos pasākumos; nozare ir videi draudzīga - zirgi tiek atzīti par vislabākajiem teritoriju noganītājiem un dabiskās ainavas uzturētājiem. Tādējādi zirgkopības nozares attīstība, it īpaši braucamā tipa zirgu populācijas uzturēšana, būtiski veicina valsts ilgtspējīgas attīstības stratēģijās noteikto mērķu īstenošanu.

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgiem raksturīgas īpašības - nosvērtība, labdabība, uzticēšanās cilvēkam. Šīs īpašības ir būtiskas, izmantojot zirgus darbā, tūrismā, reitterapijā un bērnu apmācībā. Jau 1932. gadā Latvijas zirgaudzētāju IV kongresā tika noformulēts, kādam ir jābūt Latvijas zirgam:

- pieticīgam barības ziņā;
- izturīgam, norūdītam un stipram veselībā un ilgstošā darbā;
- pakļāvīgam;
- nosvērtam, pietiekoši straujam.

Galvenās aktualitātes Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgu audzēšanā:

- Pēdējo desmit gadu laikā, realizējot ciltsdarba programmas pasākumus, zirgu audzētāji mērķtiecīgi atražojusi braucamajam tipam atbilstošus šķirnes īpatņus, tādējādi saglabājot un pat paaugstinot Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes asinību populācijā.
- Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa ieļaušana atbalsta pasākumā par vietējo apdraudēto lauksaimniecības dzīvnieku šķirņu saglabāšanu veicinājusi prognozējamu braucamā tipa pēcnācēju skaita atražošanu, kā arī motivējusi zirga īpašniekus tīršķirnes ķēves atstāt ganāmpulkā kā vaislas materiālu.
- Lai uzlabotos kopējās zirgu populācijas kvalitāte, nepieciešams akcentēt laba vaislas materiāla nozīmi un veicināt zirgu īpašnieku izpratni par mērķtiecīgu ciltsdarbu.

Audzēšanas programma darbojas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 8. jūnija Regulas (ES) 2016/1012 par zootehniskajiem un ģealoģiskajiem nosacījumiem dzīvnieku audzēšanai, tīršķirnes vaislas dzīvnieku, krustojuma vaislas cūku un to reproduktīvo produktu tirdzniecībai Savienībā un ievēšanai tajā.

Audzēšanas programmā lietoto terminu skaidrojums

Ciltsdarbs — tāds saskaņā ar audzēšanas programmu īstenojams zootehnisko pasākumu kopums dzīvnieku ģenētisko un saimnieciski derīgo īpašību izkopšanai, kurā ietilpst pareiza uzskaitē, snieguma pārbaude, izlase, atlase un ģenētiskās kvalitātes noteikšana.

Ciltsdokumentācija – nodrošina informāciju par dzīvnieka un tā priekšteču izcelšanos, produktivitāti un ciltsvērtību, kā arī par pārmaiņām, kas notikušas ar dzīvnieku tā dzīves laikā.

Sertificēts vaislinieks (zirgiem) — vīriešu kārtas vaislas zirgs, kas atbilst audzēšanas programmā noteiktajiem kritērijiem un par ko ir saņemts vaislinieka izmantošanas sertifikāts. Vaislinieka sertifikātu izsniedz šķirnes zirgu audzētāju biedrība.

Tīršķirnes vaislas dzīvnieks ir dzīvnieks, kas ir ierakstīts vai reģistrēts un atbilst ierakstīšanai ciltsgrāmatas pamatdaļā.

Līnija ir ģenētiski stabila un vienveidīga konkrētas šķirnes tīršķirnes vaislas dzīvnieku apakšpopulācija.

Ciltsgrāmata ir zirgu ciltsgrāmata, datne vai cits datu nesējs, ko uztur šķirnes dzīvnieku audzētāju biedrība un kurā ir pamatdaļa un, ja šķirnes dzīvnieku audzētāju biedrība tā nolemj, viena vai vairākas papilddaļas tās pašas sugas dzīvniekiem, kuri neatbilst ierakstīšanai ciltsgrāmatas pamatdaļā.

Pamatdaļa ir ciltsgrāmatas nodaļa, kurā tīršķirnes vaislas dzīvniekus ieraksta vai reģistrē – un tie atbilst ierakstīšanai – norādot detalizētu informāciju par to priekštečiem un attiecīgā gadījumā to labvērtības.

Ciltsvērtība ir vērtējums par vaislas dzīvnieka genotipa paredzamo ietekmi uz konkrētu tā pēcnācēju īpašību.

Zootehniskais sertifikāts ir izcelsmes sertifikāts, apliecinājums vai komerciāla dokumentācija, ko par vaislas dzīvniekiem vai to reproduktīvajiem produktiem izsniedz papīra vai elektroniskā formā un kurā sniegta informācija par vaislas dzīvnieku vai to reproduktīvo produktu ģenētisko izcelsmi, identifikāciju un – ja pieejams –, par snieguma pārbaudes vai ģenētiskās izvērtēšanas rezultātiem.

Vietējā šķirne – Latvijā izveidota lauksaimniecības vai mājas (istabas) dzīvnieku šķirne vai populācija, kurai ir kultūrvēsturiska, zinātniska, vai saimnieciska vērtība.

Apdraudēta šķirne ir vietēja šķirne, kuru dalībvalsts atzinusi par apdraudētu, kura ģenētiski ir pielāgojusies vienai vai vairākām tradicionālajām audzēšanas sistēmām vai vidēm minētajā dalībvalstī un kuras apdraudētības statusu zinātniski ir noteikusi iestāde, kam ir nepieciešamās prasmes un zināšanas apdraudēto šķirņu jomā.

Audzēšanas programma ir sistemātisku darbību, tostarp vaislas dzīvnieku un to reproduktīvo produktu dokumentēšanas, selekcijas, audzēšanas un apmaiņas, kopums, kas ir izstrādāts un tiek īstenots, lai saglabātu vai uzlabotu vēlamās fenotipiskās un/vai genotipiskās īpašības vaislas dzīvnieku mērķpopulācijā.

Šķirne ir dzīvnieku populācija, kas ir pietiekami viendabīga, lai to par atšķirīgu no citiem tās pašas sugas dzīvniekiem uzskatītu viena vai vairākas audzētāju grupas, kuras ir vienojušās minētos dzīvniekus, norādot zināmos to priekštečus, ierakstīt ciltsgrāmatās, lai atražotu to iedzimtās īpašības, audzēšanas programmā izmantojot reprodukciju, apmaiņu un selekciju.

Vaislas dzīvnieks ir tīršķirnes vaislas dzīvnieks.

Sertificēts vaislas materiāls — vaislas zirga reproduktīvie produkti: sperma, olšūna vai embrijs, kas atbilst audzēšanas programmā noteiktajiem kritērijiem un par ko ir saņemts vaislas materiāla izmantošanas sertifikāts.

Šķirnes zirgu audzētāju biedrība — komersants, kooperatīvā sabiedrība, biedrība vai nodibinājums, kuru dalībvalsts kompetentā iestāde atzinusi nolūkam īstenot audzēšanas programmu ar tīršķirnes vaislas dzīvniekiem, kuri ierakstīti vienā vai vairākās ciltsgrāmatās, ko minētā apvienība, organizācija vai struktūra uztur vai izveido.

Zirgu vērtēšanas eksperts - fiziska persona, kura ir saņēmusi sertifikātu zirgu vērtēšanai.

Kumelš – abu dzimumu īpatnis no piedzimšanas līdz 6 mēnešu vecumam.

Atšķirtais kumeļš – abu dzimumu īpatnis no atšķiršanas līdz 12 mēnešu vecumam.

Jaunzirgs - abu dzimumu īpatnis no 12 mēnešu vecuma līdz trīs gadiem ieskaitot.

Ķēve - saimniecisko vaislas gatavību sasniedzis sieviešu kārtas īpatnis.

Vaislas ķēve – ķēve ar zināmu izcelsmi, kura ir novērtēta atbilstoši audzēšanas programmai un no kuras iegūst kumeļus.

Ērzelis – saimniecisko vaislas gatavību sasniedzis vīriešu kārtas īpatnis.

Vaislas ērzelis – sertificēts ērzelis, ko izmanto ķēvju lecināšanā.

Izcelsmē – dokumentāli pierādāma zirga izcelšanās no zināmiem priekštečiem.

Asinība – dzīvnieka ģenealoģijā esošo šķirņu procentuālā attiecība.

Snieguma pārbaude zirgiem - dati par dzīvnieku, eksterjeru, darbaspējām un pēcnācēju kvalitātes vērtējums.

Darbaspējas – zirga novērtējums, pārbaudot viņa gaitas soļos, rikšos, lēkšos, brīvā lēciena tehniku, vadāmību grožos vai aizjūgā.

Sporta tips – zirgi, kas raksturojas ar sausu konstitūciju, vieglāku ķermeņa uzbūvi, plašām kustībām un enerģisku temperamentu.

Braucamais tips - zirgi, kam raksturīga masīvāka ķermeņa uzbūve nekā sporta tipa zirgiem, rupjāka konstitūcija un nosvērtāks raksturs.

Izlase – vaislai paredzēto dzīvnieku, kuriem piemīt vēlamās selekcionējamās īpašības, izvēle no visiem populācijas dzīvniekiem.

Populācija — vienas sugas dzīvnieku kopa, kurai piemīt ģenētiski noteiktas īpatnības un kuras atražošana notiek galvenokārt šīs kopas ietvaros.

Lēkšanas spēja – zirga vēlme lekt, spēja novērtēt šķērsli, lēciena spēks.

1. AUDZĒŠANAS PROGRAMMAS MĒRĶIS

Mērķis ir vietējās apdraudētās zirgu šķirnes - Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa - saglabāšana.

Uzdevumi:

- Šķirnes braucamā tipa kā vietējās apdraudētās zirgu šķirnes gēnu rezerves saglabāšana bez neradniecisko šķirņu asins pieliešanas, kā arī bez moderno siltasiņu šķirņu asins pieliešanas;
- Izzūdošo ģealoģisko līniju ar mazu īpatņu skaitu saglabāšana, līniju turpinātājiem lecināšanas sertifikāta iegūšanai piemērojot atvieglotas prasības saskaņā ar sertifikācijas komisijas lēmumu;
- Turpināt veidot elektroniskās datu bāzes, izmantojot šos datus ciltsdarba attīstībai.
- Celt speciālistu kvalifikāciju, sadarboties ar citām dzīvnieku audzēšanas organizācijām un valsts iestādēm kopīgas nozares politikas veidošanai;
- Lai veicinātu zirgkopības nozares popularizēšanu, veikt sabiedrības informēšanu un izglītošanu, kā arī organizēt ģenētiskās kvalitātes popularizēšanas pasākumus.

2. ĢEOGRĀFISKĀ TERITORIJA

Audzēšanas programmu realizē Latvijas Republikā.

3. ŠĶIRNES RAKSTUROJUMS

Audzēšanas programma attiecas uz **Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes** vienu no tiem – **braucamo tipu**.

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgiem raksturīgās īpašības - nosvērtība, labdabība, uzticēšanās cilvēkam un universālā izmantošana izceļ šos zirgus uz pārējo šķirņu zirgu fona. Šīs īpašības ir būtiskas, izmantojot zirgus darbā, tūrismā, reitterapijā un bērnu apmācīšanā. Lai nemazinātu braucamā tipa zirgu vērtību, ir svarīgi saglabāt iepriekš minētās zirgu īpašības, kuras izselekcionētas šķirnes veidošanas procesā. Iepriekšējās ciltsdarba programmas darbības laikā turpinājās darbs pie Latvijas zirgu šķirnes braucamā tipa saglabāšanas un izkopšanas.

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgs ir piemērots darbam aizjūgā, vienlaikus izmantojams arī kā jājamzirgs, kas ir labdabīgs, ar nosvērtu raksturu un vērsts uz sadarbību ar cilvēku.

3.1. Šķirnes izveidošanās vēsture

Latviešu zemkopju selekcionētā Latvijas zirgu šķirne ar diviem tās tipiem – braucamo un sporta, uzskatāma Latvijā par zirgu pamatšķirni. Šķirnes izejmateriāls bija gadu simtiem Latvijas valstī dabiskajos klimatiskajos un saimnieciskajos apstākļos veidojušies vietējie Vidzemes un Kurzemes neliela auguma, izturīgie, barošanas un turēšanas apstākļiem pieticīgie, bet veiklie vietējie zirgi.

Jau 1920-tos gados sākās mērķtiecīgs darbs pie Latvijas zirgu divu tipu veidošanas. Lai paaugstinātu zirgu kvalitāti, veica plānveidīgu esošā zirgu sastāva uzlabošanu ar Oldenburgas, un Hanoveras šķirņu vaisliniekiem. Šķirne izveidojusies uz vietējo ķevju bāzes, no 1921. gada pielietojot gan uzsūcošo, gan jaunu šķirņu veidojošo krustošanu un veicot uzlabošanu ar mierīga, nosvērta rakstura Oldenburgas vecā tipa Vācijā un Nīderlandē šodien jau praktiski izzudušiem zirgiem. 1921. gadā tika uzsākta Latvijas teritorijā vaislai izmantojamo ķevju un ērzeļu uzskaitē. 1921. un 1922. gadā Latvijas zirgaudzētāju kongress nolēma turpināt vidēji smago siltasiņu audzēšanu. 1921. gadā tika izveidota pirmā valstij piederošā zirgaudzētava Oktē, kas bija Latvijas braucamo zirgu šķirnes šūpulis. Sākumā zirgaudzētavā izmantoja valstij un karaspēka daļām piederošās labākās ķēves, dažas nezināmas izcelsmes jājamā tipa ķēves, kam pievienoja 1920. gadā no Holandes ievestās Groningenas šķirnes ķēves. Vēlāk (1929-1935) no Holandes un Vācijas tika ievestas Groningenas un Oldenburgas tīršķirnes ķēves. Groningenā un Oldenburgā iepirktie ērzeļi lika pamatus Latvijas braucamo zirgu šķirnes galvenajām līnijām - Ammona, Siego, Germino, Demokrāta, Kru Kru, Juveela, Banko, vēlāk arī Gotenfirsta un Spēkoņa.

1925. gadā uzsāka darbu valsts zirgaudzētava Svētcimā. Tur tika izmantotas armijai piederošas sportā pārbaudītas ķēves, no Oktes atvestas Oldenburgas krustojuma ķēves (ar Traķēnes, angļu pilnasiņu un arābu šķirnēm), kā arī no Hanoveras un Melkenburgas iepirktas Hanoveras tīršķirnes ķēves. Kā vaislas ērzeļi tika izmantoti no Hanoveras importētie ērzeļi. Šie zirgi kļuva par kodolu Latvijas zirgu šķirnes sporta tipa veidošanai. Latvijā zirgus ciltsgrāmatā sāka ierakstīt 1921.gadā zirgkopības inspektora Mārtiņa Lažes vadībā. 1923. gadā tika izdoti obligātie noteikumi šķirnes zirgu izlasei. Latvijas zirgu šķirne tapa zemnieku saimniecībās, saprātīgi izmantojot importētos zirgus, Oktē un Svētcimā iegūtos, kā arī izmantojot vietējos vaisliniekus. **Šķirni apstiprināja 1937.gadā ar nosaukumu „Latvijas siltasinis” (smagais un vieglais).**

Vācu okupācijas periodā pēc 1941. gada vaislā sāka izmantot arī Holšteinas šķirnes ērzeļus. Neskatoties uz kara postošo ietekmi uz zirgkopību un Latvijas okupāciju un pievienošanu Padomju Savienībai, turpinājās darbs Latvijas šķirnes zirgu audzēšanā. 1950. gadā Latvijas šķirnes zirgu īpatsvars Latvijā bija 70-90%. 1960-gados pēc Maskavas norādījumiem zirgaudzēšana Latvijā tika samazināta līdz minimumam. Neskatoties uz to, šajā laikā tika izaudzēti vairāki izcili Latvijas zirgu šķirnes pārstāvji un Latvijas šķirnes zirgi veiksmīgi piedalījās un uzvarēja vairākās Vissavienības sacensībās. Latvijas zirgu skaistais eksterjers un lieliskā attīstība ļāva tiem gūt izcilus novērtējumus Vissavienības Tautas saimniecības sasniegumu izstādēs, kurās kopš 1954.gada godalgoti ar diplomiem, rekordistu un čempionu nosaukumiem. Piecdesmito gadu sākumā tika organizēti treniņpunkti un sākās šķirnes zirgu pārbaude pēc toreiz pastāvošās Vissavienības metodikas. Regulāras republikas nozīmes smago zirgu sacensības Latvijā notika kopš 1953.gada. Pateicoties trenētībai, lieliskajām interjera īpašībām un temperamentam, Latvijas šķirnes zirgi rādīja ne tikai ātrumu, bet arī spēku un izturību. Vairāk kā 40 % godalgoto vietu un vairāk kā puse uzvaru atsevišķos pārbaudes veidos bija Latvijas šķirnes zirgu kontā līdz 1967.gadam. Rezumējot Latvijas braucamās šķirnes zirgu darbaspēju pārbaužu rezultātus vadošie valsts zirgkopības speciālisti secināja, ka šķirne sevi ir parādījusi no vislabākās puses, un kā lauksaimniecības transporta zirgu producētāja ir visperspektīvākā, modernākā, plastiskākā, kas viegli transformējama jebkurā virzienā. Nepieciešams tikai mērķtiecīgs selekcijas un treniņu darbs. 1952. gadā pēc valdības lēmuma visus Latvijas šķirnes zirgus sāka vienoti saukt par Latvijas braucamo zirgu šķirni, 1976. gadā - par Latvijas zirgu šķirni. 1965. gadā tika uzsākts Latvijas šķirnes zirgu eksports un kopš 1972.

gada Latvijas šķirnes sporta zirgu eksports nemitīgi pieauga. Sākot no 70 gadu vidus, zirgkopībai pamazām atkal tika pievērsta pienācīgā uzmanība, atjaunojot vairākas zirgaudzēšanas saimniecības, būvējot jaunus stallus. Lai gan 80. gadu beigās un 90. gados zirgu skaits kopumā turpināja samazināties, Latvijas šķirnes sporta zirgu audzēšana turpinājās un zirgu eksports uz ārzemēm pieauga.

Šodien braucamā tipa zirgs ir mūsu valsts nacionālais lepnums, kas tiek izmantots pajūgu braukšanas sacensībām, bērnu apmācībā, kā arī izjādēm lauku tūrismā. Līdz ar neseno pajūgu braukšanas sporta disciplīnas attīstību vietējā mērogā, Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgi ir nostiprinājuši savas pozīcijas kā uzticami, izveicīgi un sportiski braucamie zirgi nacionālā līmeņa sacensībām.

3.2. Šķirnes standarts

Šķirnes standarts palīdz novērtēt zirgu objektīvi, radot formātu, kurā vērtēšanas eksperti veic novērtēšanu. Tas samazina subjektīvismu, nodrošinot lielāku ticamību, viendabīgumu un atkārtojamību.

Šķirnes standarts Latvijas siltasinu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgiem:

Eksterjers	Harmoniski veidots, paliela auguma, ar pagarinātu korpusu, spēcīgu muskulatūru, izturīgu skeletu, līdzsvara līniju tuvu horizontālai. Galva proporcionāla, ar taisnu profilu; kakls plats, vidēji garš, nedaudz izliekts, ar muskuļotu kumbra daļu; skausts garš un vidēji augsts; mugura un jostasvieta vidēji gara vai pagara, krusti gari, plati, normāla slīpuma; krūšu kurvis plats un dziļš. Spēcīgas, kaulotas kājas ar labi attīstītām locītavām un vidēja lieluma, izturīgiem nagiem.
Kustības	Ritmiski 4-taktu soļi, aktīva kāju darbība, plaši, elastīgi un ar impulsu. Ritmiski 2-taktu rikši, aktīva kāju darbība, plaši, elastīgi un ar impulsu. Ritmiski 3-taktu lēkši, aktīva kāju darbība, plaši, elastīgi un ar impulsu. Korekta gaitu precizitāte (bez novirzēm no taisnvirziena), ar tvērienu un plašu kustību amplitūdu.
Lēkšanas spēja	Ķermenis veido arku, ar spēcīgu atspērienu, paceltām un salocītām priekškājām un pakaļkājām. Koordinēts, elastīgs, drošs lēciens.
Temperaments.	Nosvērts, labdabīgs un vērsts uz sadarbību ar cilvēku.
Krāsa.	Dūkana, bēra, retāk ruda. Nevēlama ir sirma krāsa.

Fejs LSB1662

Starts LSB1820

Darfa LSB7097

Konfekte LSB6922

4. ZIRGU IDENTIFIKĀCIJAS SISTĒMA

Visi zirgu dzimtas dzīvnieki, to ganāmpulki un novietnes ir reģistrējamas, un visi zirgu dzimtas dzīvnieki ir apzīmējami. Lauksaimniecības dzīvnieku dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas kārtību, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Zirgiem tiek piešķirts identifikācijas numurs, kas sastāv no 14 zīmēm, ganāmpulkam tiek piešķirts ganāmpulka reģistra numurs (1.tabula). Reģistra izveidošanu un uzturēšanu nodrošina Lauku Atbalsta dienesta (LAD) Reģistru pārvaldības departaments. Zirgiem izsniedz identifikācijas dokumentu (pasi) uz visu dzīves laiku.

Lai nodrošinātu ciešu saiti starp zirgu dzimtas dzīvnieku un identifikācijas līdzekļiem, zirgu identificēšanai izmanto zirgu dzimtas dzīvnieku elektroniskos identificētājus ("transponderus"). Lai zirgu reģistrētu un zirgs saņemtu pasi, ir jāaizpilda zirga reģistrācijas kartīte un zirgs ir jāiezīmē ar transponderu. Reģistrācijas kartītes, tostarp identifikācijas dokumentā iekļaujamā grafiskā zīmējuma, aizpildīšanu veic LAD reģistrēta fiziska persona, kas ir saņēmusi sertifikātu zirgu vērtēšanai. Transpondera ievietošanu var veikt šim darbam sertificēta fiziska persona (zirgu vērtētājs vai praktizējošs veterinārārsts). Ja ir pazaudēts oriģinālais identifikācijas dokuments un ir pieejama pietiekama un pārbaudāma informācija, zirgam izsniedz dokumenta dublikātu; citos gadījumos izsniedz aizstājošo dokumentu, kas iepriekš reģistrētu zirgu dzimtas dzīvnieku pazeminās vaislai un nobarošanai paredzēta zirgu dzimtas dzīvnieka statusā.

Pamatojoties uz zirga reģistrācijas kartīti, īpašniekam 14 dienu laikā LAD izsniedz zirga pasi. Pasē norādīto izcelšanas apstiprina šķirnes zirgu audzēšanas organizācija.

Vārdu Latvijas siltasiņu šķirnes zirgam vēlams izvēlēties tādu, kas sākas ar tēva vārda pirmo burtu, vieglākai zirga izcelsmes izsekojamībai.

Latvijas siltasiņu šķirnes braucamā tipa zirgus apzīmē ar šķirnes apzīmējumu **LSB**. Šķirnei radniecīgo un pie šķirņu apzīmējumi 1.pielikumā.

1.tabula

Zirga identitātes numurs (zirgiem, kuri apzīmēti līdz 31.12.2009):	14 zīmes: LV060046250001 LV = valsts kods 0600462 = ganāmpulka numurs 5 = sugas kods 0001 = dzīvnieka numurs
Zirga identitātes numurs (zirgiem, kuri apzīmēti no 01.01.2010) - UELN kods:	15 zīmju burtciparu kods, ko veido: 1) ar UELN sistēmu saderīgs sešciparu identifikācijas kods datubāzei; 2) zirga individuālais deviņciparu numurs.
Papildus apzīmēšana	Izmanto starptautisko zirga apmatojuma krāsas un pazīmju aprakstu Degzīme Transponders
Ciltsgāmata	Ieraksta zirga identifikācijas numuru, CG numuru)

5. CILTSGRĀMATA

CiltsgRāmatu izmanto tīršķirnes dzīvnieku reģistrēšanai, ciltsdarba sasniegumu analīzei, labāko dzīvnieku izlasei, izcelšanās datu ticamības pārbaudei.

CiltsgRāmatu kārto šķirnes zirgu audzētāju biedrība. Zirga atbilstības izvērtēšanai un uzņemšanai ciltsgRāmatā biedrība izmanto LAD lauksaimniecības un zivsaimniecības nozares informācijas sistēmas lauksaimniecības dzīvnieku ciltsdarba, snieguma pārbaudes un pārraudzības informācijas datubāzē, dzīvnieka individuālajā uzskaites kartītē (ciltskartītē) vai zootehniskajā sertifikātā norādītos datus.

Lai zirgu ierakstītu ciltsgRāmatā, tā īpašnieks slēdz ar šķirnes zirgu audzētāju biedrību vienošanos par zirgu ierakstīšanu ciltsgRāmatā.

Prasības zirga ierakstīšanai ciltsgRāmatas A un B daļā

CiltsgRāmatā ir divas daļas – **Pamatdaļa – A daļa** – un **Papilddaļa – B daļa**. A daļa tiek iedalīta divās klasēs – A1 un A2 klasē.

Pamatdaļā reģistrē visus dzīvus zirgus, kuriem ir šķirnei un šķirnes tipam atbilstoša izcelsme četrās paaudzēs (ciltsgRāmatas Pamatdaļā uzņem arī zirga vecākus un vecvecākus):

- A daļā uzņem Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamajam tipam atbilstošus zirgus, ja abi tā vecāki iekļauti LS vai LSB ciltsgRāmatas A vai B daļā;
- A1 klasē ieraksta vaislas kēves ar atbilstošu izcelsmi, kurām ir veikta snieguma pārbaude pieaugušā vecumā un no kurām ir iegūts pēcnācējs;
- A1 klasē uzņem vaislas ērzeļus pēc vaislinieka izmantošanas sertifikāta saņemšanas atbilstoši audzēšanas programmas prasībām, tostarp arī Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes un citu smago siltasiņu zirgu šķirņu ērzeļus, ja šķirnes zirgu audzētāju biedrība pieļauj šīs izcelsmes ērzeļa izmantošanu;
- A2 klasē uzņem zirgus no gada vecuma;
- Zirgus, kuriem ir veikta snieguma pārbaude pieaugušā vecumā un iegūts pēcnācējs, pārceļ no A2 uz A1 klasi.

Papilddaļā (B) reģistrē:

- šķirnei un šķirnes tipam atbilstošus zirgus ar zināmu izcelsmi vismaz trijās paaudzēs;
- krustojuma dzīvniekus (šķirnes kods – LSK), ja izcelsme atbilst šķirnes braucamajam tipam;
- Latvijas siltasiņu šķirnes braucamā tipa zirgus, kuriem vismaz viens no vecākiem nav reģistrēts ciltsgRāmatas A vai B daļā.

Pēcnācēju statusa paaugstināšana no papilddaļas – ja māte ierakstīta B daļā, bet tēvs A daļā, tad pēcnācējs tiek ierakstīts A daļā. B daļā iekļauts zirgs ir ar atbilstošu izcelsmi un abi tā vecāki ir reģistrēti ciltsgRāmatā vēlākā periodā nekā ciltsgRāmatā reģistrēts to pēcnācējs, zirgu var pārceļt uz A daļu.

Ja viens no zirga vecākiem ir iekļauts Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgu ciltsgRāmatā (ciltsmarka – LSB), bet pēcnācējs atbilst Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa prasībām, pēcnācēju iekļauj Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes (sporta tipa) ciltsgRāmatas (ciltsmarka – LS) A vai B daļā.

Ja zirgam četrās izcelsmes paaudzēs Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes asinība un citu smago siltasiņu šķirņu asinība pārsniedz 62,5% un zirga abi vecāki ierakstīti Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgu ciltsgRāmatā, zirgs tiek iekļauts Latvijas siltasiņu zirgu

šķirnes (sporta tipa) ciltsgrāmatā (ciltsmarka – LS) (izņemot tos zirgus, kas dzimuši līdz 2026.gada 1.janvārim). Prasība neattiecas uz tīršķirnes Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes un citu smago siltasiņu zirgu šķirņu ērzeļiem, kuri ieguvuši vaislnieka izmantošanas sertifikātu.

Ja zirgu īpašnieks vairs nevēlas, lai attiecīgā ganāmpulka zirgi tiktu ierakstīti ciltsgrāmatā, īpašnieks iesniedz biedrībā iesniegumu par atteikšanos no šī pakalpojuma.

Datus par ciltsgrāmatā ierakstītajiem dzīvniekiem glabā LAD lauksaimniecības un zivsaimniecības nozares informācijas sistēmas lauksaimniecības dzīvnieku ciltsdarba, snieguma pārbaudes un pārraudzības informācijas datubāzē.

6. SELEKCIJAS UN AUDZĒŠANAS MĒRĶIS

Latvijas zirgu šķirnes braucamā tipa selekcijas mērķis ir saglabāt vietējās apdraudētās šķirnes – Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgus - ar vēsturiski veidotām īpašībām - stipru konstitūciju, eksterjeru atbilstošu Latvijas zirgu šķirnes braucamā tipa prasībām, labdabīgu un nosvērtu raksturu, korektu, plašu un enerģisku gaitu, izturīgus, elegantus un universāli izmantojamus.

Selekcijas un audzēšanas mērķa sasniegšanai veicami sekojoši uzdevumi:

- Šķirnes braucamā tipa kā vietējās apdraudētās zirgu šķirnes gēnu rezerves saglabāšana bez neradniecisko šķirņu asins pieliešanas, kā arī bez moderno siltasiņu šķirņu asins pieliešanas;
- Individuālā kumēlu, jaunzirgu, vaislas ērzeļu un ķēvju vērtēšana saskaņā ar šķirnes standarta prasībām un atbilstoši audzēšanas programmai;
- Snieguma pārbaudes datu uzskaitē visiem šķirnes dzīvniekiem;
- Ikgadēja vaislas ērzeļu sertifikācija atbilstoši *Nolikumam par Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa vaislas ērzeļu sertifikēšanu* (3.pielikums);
- Izzūdošo ģenealoģisko līniju ar mazu īpatņu skaitu saglabāšana, līniju turpinātājiem lecinašanas sertifikāta iegūšanai piemērojot atvieglotas prasības saskaņā ar sertifikācijas komisijas lēmumu.

7. SNIEGUMA PĀRBAUDE

Snieguma pārbaude Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamajam tipam ietver zirgu vērtēšanas un zirgu darbspēju novērtēšanas datu reģistrēšanu. Latvijas siltasiņu zirgu snieguma pārbaudes datu uzskaites datubāzi uztur un snieguma pārbaudes datu apstrādi nodrošina šķirnes zirgu audzētāju biedrība. Snieguma pārbaude un pārraudzība ir brīvprātīgs pasākums, ko ganāmpulkā nodrošina tā īpašnieks.

Zirgu vērtē fiziskā persona, kas ir saņēmusi sertifikātu zirgu vērtēšanai un noslēgusi līgumu ar šķirnes zirgu audzētāju biedrību par zirgu vērtēšanu audzēšanas programmas īstenošanai (turpmāk – zirgu vērtēšanas eksperts) vai šķirnes zirgu audzētāju biedrības izveidota komisija.

Zirgus vērtē pēc sekojošiem kritērijiem:

- izcelsme/tips;
- izmēri;
- eksterjers;
- darbaspējas;
- pēcnācēju kvalitāte.

Zirgu šķirnību nosaka tikai pēc zirga izcelsmi pierādošiem dokumentiem.

Eksterjera un darbaspēju pazīmju aprakstu veic, aizpildot zirga lineāro profilu. Iegūtie vērtēšanas rezultāti tiek iesniegti un uzglabāti šķirnes zirgu audzēšanas biedrībā, kas tos apkopo un veido datu bāzi katram šķirnes zirgam.

Iegūtos datus izmanto ciltsvērtības aprēķināšanā.

Zirga snieguma pārbaudē iegūtie vērtējumi tiek fiksēti zirga vērtēšanas lapā (5. pielikums) un ciltskartītē.

Katru kritēriju vērtē pēc 10 ballu skalas:

- 10 - attiecīgā pazīme izteikta izcili,
- 9 - attiecīgā pazīme izteikta teicami,
- 8 - attiecīgā pazīme izteikta ļoti labi,
- 7 - attiecīgā pazīme izteikta labi,
- 6 - attiecīgā pazīme izteikta vidēji,
- 5 - attiecīgā pazīme izteikta zem vidējā,
- 4 - attiecīgā pazīme izteikta apmierinoši,
- 3 - attiecīgā pazīme izteikta neapmierinoši,
- 2 - attiecīgā pazīme izteikta slikti,
- 1 - attiecīgā pazīme izteikta ļoti slikti.

Lineāro profilu atzīmē 7 gradācijās, atkarībā no pazīmes izteiktības, izmantojot skalu no -3 līdz 3.

7.1. Izcelsme un tips

Zirga šķirni nosaka pēc tā izcelsmes, pamatojoties uz normatīvajos aktos noteikto identifikāciju.

Zirgiem, kas atbilst audzēšanas programmas prasībām, piešķir šķirnes apzīmējumu - LSB (Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgs).

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamajā tipā ieskaita zirgus, kuri cēlušies no Latvijas un tai radniecīgām šķirnēm. **Latvijas siltasiņu zirgu šķirnei radnieciskās šķirnes ir**

Oldenburgas, Hanoveras un Holšteinas šķirnes, kā arī Saksijas-Tīringenes smagais siltasinis un citas smago siltasiņu zirgu šķirnes.

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgu ģenealoģijā ne tuvāk kā trešajā paaudzē ir 75% Latvijas šķirnes un ir pieļaujami līdz 25% Oldenburgas, Hanoveras, Holšteinas vai 12,5% Angļu pilnasinu vai Traķeņu šķirņu asinības un ceturtajā paaudzē jābūt ne mazāk kā 50% Latvijas šķirnes asinības. Programmas ietvaros izaudzēto zirgu Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes asinību un citu smago siltasiņu šķirņu asinību pielīdzina Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa asinībai, ja tā nepārsniedz pieļaujamo (62,5%). Asinības noteikšanai pēcnācējiem var izmantot 2.tabulu.

Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes ērzeļi un citu smago siltasiņu zirgu šķirņu ērzeļi tiek vērtēti pēc vienotām prasībām ar Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa ērzeļiem, ja šķirnes zirgu audzētāju biedrība pieļauj šīs izcelsmes ērzeļa izmantošanu. Zirga izcelsmes četrās paaudzēs Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes asinība un citu smago siltasiņu šķirņu asinība nedrīkst pārsniegt 62,5%. Pārsniedzot norādīto asinību, zirgam tiek piešķirts šķirnes apzīmējums – LS. Prasība neattiecas uz zirgiem, kas dzimuši līdz 2026.gada 1.janvārim, pamatojoties audzēšanas programmas grozījumiem. Pirms grozījumu veikšanas, Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes asinību un citu smago siltasiņu šķirņu asinība tika pielīdzināta Latvijas siltasiņu šķirnes braucamā tipa asinībai bez ierobežojumiem.

Priekšteču izcelšanos apstiprina ieraksti ciltsgērmā ar ciltsmarku L, Lb, Lbk, Lsb, Lk, Lvb, Lsbk, LS, LSb, kur priekšteços (četrās paaudzēs) nedrīkst parādīties pieļaujamo siltasiņu sporta šķirņu zirgi, kā arī neradniecisko šķirņu īpatņi – attiecināms uz zirgiem, kuri tiek iekļauti ģenētisko resursu saglabāšanā, sākot 2016. gadu.

Atsevišķos gadījumos, ja zirgs pēc fenotipa atbilst braucamajam tipam, ir ar šķirnes zirgu audzēšanas biedrības lēmumu pieļaujams, ka ceturtajā paaudzē ir mazāk kā 50% Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes asinības vai parādās pieļaujamo siltasiņu sporta tipa šķirnes.

2.tabula

Asinības noteikšana Latvijas siltasiņu šķirnes zirgiem

Mātes asinība, %	Tēva asinība, %						
	0	25	50	75	87,5	93,75	100
0	0	12,5	25	37,5	43,75	46,88	50
25	12,5	25	37,5	50	56,25	59,38	62,5
50	25	37,5	50	62,5	68,75	71,88	75
75	37,5	50	62,5	75	81,25	84,25	87,56
87,5	43,75	56,25	68,75	81,5	87,5	90,63	93,75
93,75	46,88	59,38	71,88	84,38	90,63	93,75	96,88
100	50	62,5	75	87,5	93,75	96,88	100

Braucamā tipa zirgam jābūt izteiktam sava tipa pārstāvim. Tips var tikt raksturots no masīvs līdz viegls, no neizteiksmīgs līdz elegants. Vēlamais tips ir universāls un pietiekami elegants: harmoniski veidots, paliela auguma zirgs, ar pagarinātu korpusu, spēcīgu muskulatūru un izturīgu skeletu.

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa ģenealogiskās līnijas

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa saglabāšanā uzmanība pievēršama audzēšanai ģenealogiskajās līnijās. Ģenealogiskā līnija ir izcila vīriešu kārtas pārstāvja pēcteči, veidojot dzīvnieku grupu uz kopējas izcelsmes pamata. Vietējās apdraudētās šķirnes saglabāšanā ģenealogiskajām līnijām ir būtiska nozīme izcelsmes izsekojamībā un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanā saglabājamā šķirnes tipa ietvaros. Spēkoņa Lsb100 līnija ir šķirnē plašāk izplatīta,

kas ļauj nepārtraukti kāpināt līnijas kvalitāti un saglabāt fenotipisku vienveidīgumu. Vairākas ģenealoģiskās līnijas un radniecīgās grupas ir apdraudētas, tādēļ ciltsdarbā veicami pasākumi to saglabāšanai un nostabilizēšanai, piemērojot atvieglotus noteikumus vaislinieku sertifikācijai ar komisijas lēmumu.

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamajā tipā pastāv sekojošas ģenealoģiskās līnijas un radniecīgās grupas:

Ammon Old 7
Spēkoņa Lsb100
Kru Kru Old 56
Siego Old 66
Markgrāfa Old 77
Redžinalda Lb 320
Gaida Lb 574
Māda Lb 164
Flagmaņa Lb 703
Gintera (Günter) 308H

Vaislas ērzeļu izlasē darbs balstāms galvenokārt balstoties uz ģenealoģisko līniju un radniecīgo grupu saglabāšanu.

7.2. Izmēru noteikšana

Dzīvnieku mērīšanu veic no 24 mēnešu vecuma, rezultātus fiksē zirga vērtēšanas lapā (5.pielikums) un ciltskartiņā, norādot mērīšanas vietu, datumu.

Mēra:

- skausta augstumu;
- krūšu apkārtmēru;
- pēdvidus apkārtmēru.

3.tabula

Minimālās prasības braucamā tipa zirgu izmēriem (cm)

Grupa	Skausta augstums	Krūšu apkārtmērs	Pēdvidus apkārtmērs
Vaislas ērzeļi	162	196	22,5
Vaislas ķēves	160*	195	21,5

**Izteiktām braucamā tipa vaislas ķēvēm ar eksterjera vērtējumu ne mazāk kā 54 balles un augstu LS asinību (ne mazāk kā 90.63 %) ar ciltsdarba organizācijas lēmumu pieļaujami atsevišķi izņēmumi minimālā skausta augstuma prasībām, bet ne mazāk kā 158 cm.*

7.3. Eksterjera vērtēšana

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes abu tipu selekcijā eksterjeru uzskata par būtisku zirga kvalitātes rādītāju.

Eksterjera vērtēšanu zirgam veic sākot ar 24 mēnešu vecumu, zirgu vērtēšanas eksperts vērtējumus reģistrē vērtēšanas lapā (5.pielikums). Zirgam vērtē 7 eksterjera grupas, katru pēc desmit ballu skalas, saskaņā ar atbilstību šķirnes standartam:

1. Tipiskums
2. Virsējā līnija

3. Ķermeņa platums
4. Priekškājas
5. Pakājkājas
6. Gaitu precizitāte
7. Uzvedība.

Eksterjera pazīmju aprakstu veic, aizpildot zirga lineāro profilu.

7.4. Darbaspēju novērtēšana

Darbaspēju novērtēšanai izmanto pārbaudes testu, vērtēšanas rezultātus uzrādot zirga vērtēšanas lapā (5. pielikums). Zirga darbaspējas vērtē zirgu vērtēšanas eksperts, katru pazīmi vērtējot pēc desmit ballu skalas, maksimālais iegūstamo ballu skaits - 40. Darbaspēju pazīmju aprakstu veic, aizpildot zirga lineāro profilu.

Darbaspēju rādītāji, kurus vērtē, ir brīvās kustības soļos, rikšos, lēkšos, lēkšanas spēja vai vadāmība. Vadāmību vērtē zirgiem, kuriem nevērtē lēkšanas spēju, un kopējā darbaspēju vērtējumā iekļauj vienu no tiem. Zirga īpašniekam ir tiesības izvēlēties, kuru no darbaspēju pārbaudes veidiem pielietot – lēkšanas spējas vai vadāmības vērtēšanu, atkarībā no zirga sagatavotības un izmantošanas virziena.

Vadāmības vērtējums iedalās:

- a) vadāmība grožos – no 24 mēnešu vecuma vērtē soļu un rikšu gaitā (demonstrējot apstāšanos no soļu gaitas, pagriezienu (voltage), gaitu pāreju elementus),
- b) vadāmība aizjūgā – no 5 gadu vecuma vērtē zirga soļu un rikšu gaitā (demonstrējot apstāšanos no soļu gaitas, pagriezienu (voltage), gaitu pāreju elementus).

Vērtēšanas kritēriji vadāmības vērtēšanā – paklausība (atsaucība uz braucēja doto komandu izpildi), impulss (brīva kustība uz priekšu), labdabība, nosvērtība.

7.5. Ērzeļu iekļaušana vaislas sastāvā

Par vaislas ērzeli uzskatāms Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa tīršķirnes ērzelis no 3 gadu vecuma, kas atbilst Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa prasībām, novērtēts saskaņā ar *Nolikumu par Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa vaislas ērzeļu sertificēšanu* (3.pielikums) un tam ir piešķirts vaislinieka sertifikāts, sākotnēji iegūstot pārbaudes ērzeļa statusu.

Lai veiktu izlasi, vaislas ērzeļiem vērtē:

- izcelsmi/tipu;
- eksterjeru;
- darbaspējas;
- pēcnācēju kvalitāti.

Eksterjera un darbaspēju pazīmju aprakstu veic, aizpildot zirga lineāro profilu.

Minimālās prasības sertificēšanai:

- izcelsme, tips: ≥ 8 ballēm;
- eksterjera vērtējums: ≥ 52 balles;
- darbaspēju vērtējums ≥ 31 balle.

Vaislas sastāvā iekļaujamo braucamā tipa ērzeļu minimālie izmēri 36 mēnešu vecumā ir sekojoši:

- Augstums skaustā: 162 cm;
- Krūšu apkārtmērs: 196 cm;
- Pēdvidus apkārtmērs: 22,5 cm.

Svarīgs ir arī kopējais iespaids par ērzeli. Ērzelim jābūt labdabīgam, enerģiskam, nosvērtam, bez iedzimtiem defektiem. Saskaņā ar *Nolikumu par Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa vaislas ērzeļu sertificēšanu* (3. pielikums) ērzeļi ar eksterjera kļūdām vai 1-2 cm mazāku skausta augstumu nekā minimālās prasībās noteikto, bet teicamām (ne mazāk kā 36 balles) darbaspējām, izņēmuma gadījumos ar komsijas slēdzienu var tikt sertificēti izmantošanai vaislā.

7.6. Ķēvju iekļaušana vaislas sastāvā

Par vaislas ķēvi uzskatāma Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa tīršķirnes ķēve no 3 gadu vecuma, kas atbilst Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa prasībām.

Vaislas ķēves vērtēšanu veic no 4 gadu vecuma.

Lai veiktu izlasi, saskaņā ar šķirnes standarta prasībām, vaislas ķēvēm vērtē:

- izcelsmi/tipu;
- eksterjeru;
- darbaspējas;
- pēcnācēju kvalitāti.

No ķēves, kas iekļautas valsts atbalsta pasākumā par vietējās apdraudētās šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku saglabāšanu, ķēves īpašnieks apņemas 5 gadu laikā iegūt vismaz vienu pēcnācēju atbilstoši audzēšanas programmas prasībām (skatīt 6. pielikumu).

Vaislas ķēve var tikt izmantota arī sporta zirgu atražošanai *Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes audzēšanas programmas* ietvaros, tās pēcnācējus vērtē atbilstoši šīs programmas prasībā.

Vaislas ķēvi pēcnācēju kvalitāti vērtē pēc vismaz **1 vērtēta pēcnācēja**.

Pamatojoties uz minētajiem vērtējumiem, vaislas ķēvi var iekļaut Elites klasē vai piešķirt Elites klases kandidātes statusu.

7.7. Kumeļu vērtēšana

Vērtēšana tiek veikta, kumeļam no 2 līdz 6 mēnešu vecumam. Ķēve tiek vesta pie rokas, kumeļš nepiesiets seko mātei.

Kumeļam vērtē:

- izcelsmi/tipu;
- eksterjeru, ķermeņa proporcijas;
- gaitu kvalitāti (tiek novērtēta ar vienu kopēju atzīmi);
- kopējais iespaids.

Katru pazīmi vērtē 10 ballu skalā. Maksimālais iegūstamo ballu skaits ir 40. Kumeļa vērtējumu ballēs un lineāro profilu atzīmē *Kumeļa vērtēšanas lapā* (5.pielikums).

7.8. Jaunzirgu vērtēšana

Jaunzirgus vērtē sākot no 2 gadu līdz 3 gadu vecumam, saskaņā ar šķirnes standarta prasībām.

Jaunzirgam vērtē:

- izcelsmi/tipu;
- eksterjeru;
- darbaspējas.

Jaunzirga eksterjera un darbaspēju vērtēšanu un pazīmju aprakstu veic, aizpildot *Zirgu vērtēšanas lapu* (5.pielikums).

Jaunzirgu novērtēšana nepieciešama, lai īstenotu vaislas dzīvnieku – vaislas ērzeļu un vaislas ķēvju novērtēšanu pēc pēcnācēju kvalitātes, kā arī prognozētu pašu jaunzirgu izlasi. Jaunzirgu vērtēšanas rezultātus izmanto vaislas ērzeļu ciltsvērtības aprēķināšanai.

7.9. Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes vaislas ķēvju iekļaušana Elites klasē

Pēc izcelsmes un tipiskuma, eksterjera, darbaspēju un pēcnācēju kvalitātes vērtējuma vaislas ķēves var iekļaut Elites klasē vai piešķirt Elites klases kandidātes statusu.

Prasības Elites klases ķēvēm:

- Ķēvei jābūt tīršķirnes (ierakstīta ciltsgrāmatas pamatdaļā A1 daļā);
- Ķēves tēvam jābūt sertificētam ērzelim;
- Ķēvei jābūt novērtētai pēc eksterjera ar kopvērtējumu vismaz **52 balles**;
- Ķēvei jābūt novērtētai pēc darbaspējām (ja objektīvu iemeslu dēļ tas nav iespējams, tad ņem vērā jaunzirgu darbaspēju vērtējumu). Darbaspēju kopvērtējumam jābūt vismaz **30 balles**;
- Ķēves izmēriem ir jāpārsniedz šķirnei noteiktos ieteicamos minimālos izmērus;
- **Ķēvei jābūt vismaz trīs novērtētiem pēcnācējiem.** Ķēve, kura atbilst visiem citiem rādītājiem, bet ir devusi 1 vai 2 pēcnācējus, tiek ieskaitīta **E klases kandidātēs**.

Minimālās prasības vaislas ķēves iekļaušanai Elites klasē:

- izcelsme/ tips: ≥ 8 balles;
- eksterjera kopvērtējums: ≥ 52 balles;
- darbaspēju kopvērtējums: ≥ 30 balles;
- pēcnācēju kvalitāte*: ≥ 80 balles.

* *Pēcnācēju vidējais kopvērtējums, matemātiski noapaļojot.*

8. CILTSDOKUMENTĀCIJA

Ciltsdokumentācija nodrošina informāciju par dzīvnieka un tā priekšteču izcelšanos, produktivitāti un ciltsvērtību, kā arī par pārmaiņām, kas notikušas ar dzīvnieku tā dzīves laikā. Ciltsdokumentāciju sagatavo un kārtro šķirnes dzīvnieku audzētāju biedrība atbilstoši atbilstoši Dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba likumam.

Ciltsdokumenti:

- zootehniskais sertifikāts (7.pielikums);
- ciltskartīte jeb individuālās uzskaites kartīte;
- vaislinieka izmantošanas sertifikāts.

Zootehniskais sertifikāts

Zootehniskais sertifikāts (skat. 7. pielikumu) ir izcelsmes sertifikāts, ko par vaislas dzīvniekiem vai to reproduktīvajiem produktiem izsniedz papīra vai elektroniskā formā un kurā sniegta informācija par vaislas dzīvnieka vai tā reproduktīvo produktu ģenētisko izcelsmi, identifikāciju. Izsniedz tikai tīršķirnes vaislas zirgiem, ja konkrētais dzīvnieks un tā vaislas materiāls paredzēts pārdošanai, kā arī, ja konkrētais dzīvnieks vai tā vaislas materiāls ir Latvijā ievests.

Zootehniskais sertifikāts atbilst noteiktai formai, izņemot ja:

- nepieciešamā informācija norādīta citos dokumentos;
- informācija ir iekļauta zirgu dzimtas dzīvnieka individuālā pastāvīgā identifikācijas dokumentā (pasē);

Dzīvniekiem, kuri nav tīršķirnes, izsniedz izcelsmes apliecinājumu.

Dzīvnieka individuālā uzskaites kartīte (ciltskartīte)

Ciltskartīti kārtro elektroniski biedrības snieguma pārbaudes un pārraudzības datubāzē.

Ciltskartītē paredz ailes šādiem ierakstiem par zirgu:

- dzimšanas datums, vieta, audzētājs un tā ganāmpulka reģistra numurs, īpašnieks;
- identifikācijas numurs un dzimums;
- šķirne un asinība;
- izmēri (atbilstoši audzēšanas programmā paredzētajam);
- priekšteču izcelšanās četrās paaudzēs (identifikācijas numuri, ciltsgrāmatas numuri);
- zirga eksterjera un darbaspēju vērtēšanas dati (atbilstoši audzēšanas programmā paredzētajam);
- atražošanas rādītāji (pēcnācēji);
- ciltsgrāmatas numurs un datums, kad dzīvnieks ierakstīts ciltsgrāmatā.

Vaislinieka izmantošanas sertifikāts

Ciltsdokuments, kurš apliecina to, ka ērzelis atzīts par atbilstošu šķirnes dzīvnieku pavairošanai saskaņā ar audzēšanas programmu.

Nolikumu par Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes vaislas ērzeļu sertificēšanu skat. 3.pielikumā.

Zootehnisko datu uzskaitē

Lauksaimniecības dzīvnieku dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas kārtību, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Dzīvnieku reģistra dokumenti:

- ▶ Zirga reģistrācijas kartīte;
- ▶ Zirga pase vai pases dublikāts.

Kumeļu identificē līdz sešu mēnešu vecumam. Pēc dzīvnieka apzīmēšanas ar transponderu zirgu vērtēšanas eksperts divos eksemplāros aizpilda zirga reģistrācijas kartīti un nodod to dzīvnieka īpašniekam. Ierakstus zirga reģistrācijas kartītē izdara pamatojoties uz LAD lauksaimniecības un zivsaimniecības nozares informācijas sistēmas lauksaimniecības dzīvnieku ciltsdarba, snieguma pārbaudes un pārraudzības informācijas datubāzes informāciju saskaņā ar normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības dzīvnieku, to ganāmpulku, novietņu reģistrēšanu un dzīvnieku apzīmēšanas kārtību.

Zirgu īpašnieks vai turētājs elektroniski vai papīra formā veido un uztur novietnes dzīvnieku reģistru. Izmantojot LAD lauksaimniecības un zivsaimniecības nozares informācijas sistēmas lauksaimniecības dzīvnieku ciltsdarba, snieguma pārbaudes un pārraudzības informācijas datubāzes elektroniskās paziņošanas sistēmu zootehniskos datus zirga īpašnieks noteiktā termiņā reģistrē elektroniski, iesniedzot informāciju elektroniska dokumenta veidā, vai nosūtot iesniegumu LAD papīra formā par ķēves lecināšanu, ķēves atnešanos, informāciju par ķēves abortu, nedzīvi dzimušu kumeļu vai neregistrēta pēcnācēja nobeigšanos, zirgu pārvietošanu uz citu novietni vai ganāmpulku, kastrāciju un citām izmaiņām novietnē un ganāmpulkā.

PIELIKUMI

**LAD lauksaimniecības un zivsaimniecības nozares informācijas sistēmas
lauksaimniecības dzīvnieku ciltsdarba, snieguma pārbaudes un
pārraudzības informācijas datubāzē lietotie zirgu šķirņu nosaukumi, to
apzīmējumi**

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnei radniecīgās šķirnes	Latvijas siltasinis	LS
	Latvijas siltasinis (Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa zirgs)	LSB
	Oldenburgas	OLD
	Saksijas-Tīringenes smagais siltasinis	SW
	Hanoveras	HN
	Holšteinas	HL
Latvijas siltasiņu zirgu šķirnei pieļaujamās šķirnes	Latvijas siltasiņu (krustojums)	LSK
	Angļu pilnasinis	XX
	Traķēnes	TR

Šķirnes zirgu audzēšanas saimniecību atestācijas kārtība

Saimniecības, kas nodarbojas ar tīršķirnes zirgu audzēšanu, izvērtē un piešķir tām šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības statusu, šķirnes zirgu audzētāju biedrības (turpmāk – Biedrības).

Uz šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības statusa piešķiršanu var pretendēt saimniecības, kas nodarbojas ar šķirnes zirgu audzēšanu un atbilst šādiem kritērijiem:

- saimniecības ganāmpulkā **ir vismaz 5 (piecas) tīršķirnes vaislas ķēves**, kas iekļautas šķirnes ciltskodolā;
- saimniecības ganāmpulkā atbilstoši audzēšanas programmai audzē, selekcionē un pavairo augstvērtīgus šķirnes dzīvniekus, kas paredzēti saimniecības ganāmpulka atražošanai un pārdošanai; realizē tīršķirnes dzīvniekus ar biedrības izdotu zootehnisko sertifikātu;
- saimniecībā ganāmpulka atražošanai izmanto tikai sertificētus vaisliniekus vai bioproduktu.
- saimniecības ganāmpulks ir reģistrēts un dzīvnieki ir apzīmēti atbilstoši normatīvajiem aktiem par dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas un dzīvnieku apzīmēšanas kārtību;
- saimniecībā īsteno ganāmpulka ciltsdarba plānu, kas saskaņots ar Biedrību;
- dzīvnieku turēšanas apstākļi atbilst attiecīgajai lauksaimniecības dzīvnieku sugai normatīvajos aktos noteiktajām lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgajām labturības un higiēnas prasībām;
- **katru gadu līdz 1.februārim biedrībā iesniedz nākošā gada ciltsdarba plānu un atskaiti par iepriekšējo gadu.**

1. Saimniecība, kas pretendē uz šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības statusu, Biedrībā iesniedz:

- ✓ Iesniegumu.
- ✓ Ganāmpulka raksturojumu.
- ✓ Ganāmpulka ciltsdarba plānu.

2. Biedrība mēneša laikā pēc šo noteikumu minēto dokumentu saņemšanas izvērtē ganāmpulka atbilstību šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusam un pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

- 2.1. par šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusa piešķiršanu;
- 2.2. par atteikumu piešķirt šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusu.

3. Ja Biedrība ir pieņēmusi lēmumu par atteikumu piešķirt šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības statusu, saimniecība pēc sešiem mēnešiem (ja ir novērsti lēmumā minētie trūkumi) var atkārtoti iesniegt iesniegumu par šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības statusa piešķiršanu.

- Biedrība ne retāk kā reizi piecos gados pārbauda šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības ganāmpulku, sastāda pārbaudes aktu un iesniedz to datu centrā.
- Atestācijas izmaksas, saskaņā ar noslēgto līgumu un pamatojoties uz biedrības apstiprinātu cenrādi, sedz atestējamā saimniecība.

Iesniegums
par šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības statusa piešķiršanu

LATVIJAS ŠĶIRNES ZIRGU AUDZĒTĀJU ASOCIĀCIJAI
Reģ.Nr.40008081480

Iesniedzējs _____
(fiziskajai personai – vārds, uzvārds, personas kods,

juridiskajai personai – veids, nosaukums,

reģistrācijas numurs)

Ganāmpulka reģistrācijas Nr. _____

Iesniedzēja adrese _____

Lūdzu izskatīt iespēju piešķirt ganāmpulkam šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības statusu.

Pielikumā:

1. Ganāmpulka raksturojums.
2. Ganāmpulka ciltsdarba plāns.

(datums) (vārds, uzvārds) (paraksts)

VĒRTĒŠANAS SKALA.

Nr. p.k.	Vērtēšanas kritēriji	Punkti
1.	Izmantoto vaislas ērzeļu kvalitāte: - Izmanto sertificētus vaislas ērzelus - Izmantots nesertificēts ērzelis Grūsno ķēvju īpatsvars, 80% un vairāk 70-79% 60-69%	10 maks. 5 -3 5 4 3
2.	Vaislas ķēvju kvalitāte Atbilst izmēru prasībām un novērtētas pēc eksterjera 100% 90-99% 40-89% 1-39 %	10 maks. 10 9 4-8 1-3
3.	Jaunzirgu kvalitāte, apmācība un vērtēšana Jaunzirgu kvalitāte (izmēri, eksterjers) Jaunzirgu apmācība un darbaspēju vērtējums	20 maks. 10 10
4.	Kumeļu kvalitāte (tiek ņemts vērā kumeļu novērtējums)	10 maks.
5.	Ciltsdokumentācija	10 maks.
6.	Zirgu ēdināšana (barības devas, barības kvalitāte, ganību nodrošinājums)	10 maks.
7.	Zirgu turēšana (telpu piemērotība, barības uzglabāšana, pakaišu pielietošana, pastaigu nodrošinājums)	10 maks.
8.	Veterinārais un sanitārais stāvoklis	5 maks.
9.	Nagu kopšana	5 maks.
10.	Zirgu staļļu apkārtne (t.sk. kūtsmēsļu novietošana)	5 maks.
11.	Inventāra glabāšana un kopšana	2 maks.
12.	Darba drošība	3 maks.
	Kopā:	100

SAIMNIECĪBAS NOSAUKUMS: _____

GANĀMPULKA REĢISTRĀCIJAS NUMURS: _____

ŠĶIRNES ZIRGU AUDZĒŠANAS SAIMNIECĪBAS NOVĒRTĒJUMS

Nr. p.k.	Vērtēšanas kritēriji	Maksimāli iegūstamo punktu skaits	Iegūtais vērtējums
1	Izmantoto vaislas ērzeļu kvalitāte	10	
2	Vaislas ķēvju kvalitāte	10	
3	Kumeļu kvalitāte	10	
4	Jaunzirgu kvalitāte un apmācība	20	
5	Zirgu turēšana (telpu piemērotība, pakaišu pielietošana, pastaigu nodrošināšana)	10	
6	Nagu kopšana	5	
7	Zirgu ēdināšana (barības devas, barības kvalitāte, ganību nodrošinājums)	10	
8	Ciltsdokumentācija	10	
9	Veterinārais un sanitārais stāvoklis	5	
10	Zirgu staļļu apkārtne (t.sk.kūtsmēslu novietošana)	5	
11	Inventāra glabāšana un kopšana	2	
12	Darba drošība	3	
Kopā		100	

Vērtēšanas komisijas slēdziens: _____

Vērtēšanu veica: _____

Datums: _____

NOLIKUMS PAR LATVIJAS SILTASIŅU ZIRGU ŠĶIRNES BRAUCAMĀ TIPA VAISLAS ĒRZEĻU CERTIFICĒŠANU

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa ērzeļus vērtē sertificēšanai izmantošanai vaislā atbilstoši *Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa audzēšanas programmas* noteiktajām prasībām.

Vaislinieku un tā vaislas materiālu vaislai sertificē šķirnes zirgu audzētāju biedrība (turpmāk – Biedrība).

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes ērzeļus un to vaislas materiālu sertificē izmantošanai vaislai, ja:

- to ģenētiskā kvalitāte atbilst audzēšanas programmā minētajiem rādītājiem;
- ērzelim ir piešķirts pārbaudāmā vaislinieka vai vaislas materiāla statuss, ja ģenētiskā kvalitāte tam vēl nav noteikta;
- ērzelis ir ierakstīts ciltsgrāmatā;
- ērzelim un vaislas materiālam ir izsniegts zootehniskais sertifikāts vai Biedrības rīcībā ir vaislinieka un vaislas materiāla zootehniskajā sertifikātā norādāmie dati;
- ērzelim ir veikta DNS ģenētiskās identitātes pārbaude.

Iespējami vairāki vaislinieka sertifikāta veidi:

- Pārbaudāmajam vaisliniekam un vaislas materiālam sertifikātu izsniedz uz pārbaudes laiku 5 gadi, kurā iegūst ģenētiskās kvalitātes novērtējumu;
- Pārbaudāmiem ērzeļiem pēc komisijas lēmuma var izsniegt ierobežotas izmantošanas sertifikātu (izmantošanai savā saimniecībā, uz noteiktu periodu vai uz noteiktu ķēvju skaitu);
- Pēc sertifikāta pagarināšanas, kuru veic pamatojoties uz pēcnācēju kvalitātes vērtējumu, vaislas ērzelis saņem sertifikātu uz neierobežotu darbības laiku.

Pārbaudāmā ērzeļa sertifikāta saņemšanai vai sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanai vaislas ērzeļa īpašnieks Biedrībā iesniedz iesniegumu (4.pielikums) papīra formā vai elektroniska dokumenta veidā, kur norāda:

- a) iesniedzēja vārdu, uzvārdu un adresi – fiziskai personai vai nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi – juridiskai personai;
- b) ērzeļa šķirni, vārdu, identifikācijas numuru un ciltsgrāmatas numuru;
- c) teritoriju, kurā tiks izmantots vaislinieks vai vaislas materiāls (attiecīgā ganāmpulka reģistrācijas numuru vai visu Latvijas teritoriju).

Ja Biedrības rīcībā nav iepriekš minēto attiecīgo datu vai dokumentu, iesniegumam pievieno:

- Zootehnisko sertifikātu;
- DNS ģenētiskās identitātes pārbaudes rezultātus.
- Vaislinieka ģenētiskās kvalitātes novērtējumu – sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanai.

Ja iepriekš minētiem dokumentiem var piekļūt tīmekļa vietnē, tad iesniegumā var norādīt tiešu atsauci uz šo tīmekļa vietni.

Ja sertifikācijas komisijai rodas aizdomas par roreru, kriptorhismu vai citiem iespējami pārmantojamiem defektiem, komisija var nozīmēt veikt papildus izmeklējumus.

Lai vaislas ērzēlis saņemtu pārbaudāmā vaislas ērzeļa sertifikātu, šķirnes zirgu audzēšanas biedrība pēc pieteikuma saņemšanas:

1. Izveido sertificētu vērtēšanas ekspertu komisiju piecu cilvēku sastāvā (kopīgu visām biedrībām, kuras īsteno Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes audzēšanas programmu) un ne retāk kā reizi gadā veic centralizētu ērzeļu sertificēšanu;
2. Lemj par ērzeļa iekļaušanu vaislas sastāvā, izvērtējot ērzeļa vērtēšanas rezultātus, kuri apkopoti vērtēšanas lapā.
3. Biedrība rakstiski motivē savu lēmumu.
4. Biedrība sastāda aktu par sertifikācijas rezultātiem.
5. Biedrība informē par savu lēmumu ērzeļa īpašnieku un, ja pieņemts negatīvs lēmums, izsniedz rakstisku atteikuma motivāciju.
6. Biedrība ir tiesīga pieaicināt sertificētus ārzemju speciālistus, kas ir kompetenti Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes selekcijā pieļaujamo zirgu šķirņu vērtēšanā.
7. Ērzeļiem, kas atzīti par vaislā derīgiem, biedrība izsniedz elektroniski sagatavotu sertifikātu.

Ja zirgu īpašnieks vēlas sēklot savas ķēves ar ievesto biomateriālu vai ved sēklot ķēves ar citas ES valsts sertificētajiem vaisliniekiem, tad par izmantojamo ērzēli /biomateriālu/ pirms sēklošanas ērzeļa īpašnieks iesniegumam pievieno:

- Zootehnisko sertifikātu;
- Veterinārā (veselības) sertifikāta kopiju.

Sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanai ērzēlim ir jābūt iegūtam un vērtētam vismaz vienam pēcnācējiem.

Ērzeļiem vērtē 7 eksterjera grupas un 4 darbaspēju pazīmes, saskaņā ar šķirnes standarta prasībām, katru pēc desmit ballu skalas, un veic eksterjera un darbaspēju pazīmju lineāro profilēšanu, un rezultātus fiksē *Vaislas ērzeļu/ķēvju vērtēšanas lapā* (5.pielikums).

Vaislas ērzeļus Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamajā tipā izlasa atbilstoši to izcelsmes prasībām:

- 1) tie ir cēlušies no Latvijas un tai radniecīgām šķirnēm (Oldenburgas, Hanoveras un Holšteinas šķirnes, kā arī Saksijas-Tīringenes vai citu smago siltasiņu zirgu šķirnēm);
- 2) ne tuvāk kā trešajā paaudzē ir 75% Latvijas šķirnes un ir pieļaujami līdz 25% Oldenburgas, Hanoveras, Holšteinas vai 12,5% Angļu pilnasīņu vai Traķeņu šķirņu asinības un ceturtajā paaudzē jābūt ne mazāk kā 50% Latvijas šķirnes asinības vai Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes un citu smago siltasiņu šķirņu asinības, ja tā nepārsniedz pieļaujamo (62,5%). Tīršķirnes Saksijas-Tīringenes smago siltasiņu šķirnes ērzeļi un citu smago siltasiņu zirgu šķirņu ērzeļi tiek pielīdzināti Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes vaislas ērzeļiem un tiek vērtēti pēc vienotām prasībām ar Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa ērzeļiem, ja šķirnes zirgu audzētāju biedrība pieļauj šīs izcelsmes ērzeļa izmantošanu.
- 3) cetrās izcelsmes paaudzēs vaislas ērzēlim nedrīkst parādīties pieļaujamo siltasiņu sporta tipa šķirņu zirgi, kā arī neradniecisko šķirņu īpatņi.

Vaislas ērzeļu izlase galvenokārt veicama, balstoties uz šķirnes ģealoģiskajām līnijām:

Ammon Old 7
Spēkoņa Lsb100
Kru Kru Old 56

Siego Old 66
Markgrāfa Old 77
Redžinalda Lb 320
Gaida Lb 574
Māda Lb 164
Flagmaņa Lb 703
Gintera (Günter) 308H

Vaislas ērzeļi no retām un izzūdošām ģenealoģiskajām līnijām pēc sertifikācijas komisijas lēmuma var tikt atzīti par vaislai atbilstošiem un saņemt vaislinieka izmantošanas sertifikātu pēc atvieglotām prasībām.

Atsevišķos gadījumos, ja zirgs pēc fenotipa atbilst braucamajam tipam, ar šķirnes zirgu audzēšanas biedrības lēmumu pieļaujams, ka ceturtajā paaudzē ir mazāk kā 50 % Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes asinības vai parādās pieļaujamo siltasiņu sporta tipa šķirnes.

Minimālās prasības sertificēšanai:

- izcelsme/ tips: ≥ 8 balles;
- eksterjera vērtējums: ≥ 52 balles;
- darbaspēju vērtējums ≥ 31 balle.

Ērzeļa īpašnieks var izvēlēties ērzeļa darbaspēju vērtēšanas veidu - lēkšanas spējas vērtēšanu vai vadāmības vērtēšanu atkarībā no ērzeļa vecuma – grožos vai aizjūgā.

Vaislas sastāvā iekļaujamo braucamā tipa ērzeļu minimālie izmēri 36 mēnešu vecumā ir sekojoši:

- Augstums skaustā: 162 cm;
- Krūšu apkārtmērs: 196 cm;
- Pēdvidus apkārtmērs: 22,5 cm.

Svarīgs ir arī kopējais iespaids par ērzeli. Ērzelim jābūt labdabīgam, enerģiskam, nosvērtam, bez iedzimtiem defektiem.

Šķirnes zirgu audzēšanas biedrība sertifikātu var anulēt, ja netiek pildīti biedrības norādījumi par audzēšanas programmā noteiktajiem vaislinieku izmantošanas nosacījumiem.

Biedrībai

IESNIEGUMS par vaislas ērzeļa sertificēšanu

Iesniedzējs

(fiziskajai personai – vārds, uzvārds, personas kods; juridiskajai personai – veids, nosaukums, reģistrācijas numurs)

Iesniedzēja
adrese

LŪDZU SERTIFICĒT ĒRZELI VAI
BIOPRODUKTU

(ĒRZEĻA Vārds, IDENTIFIKĀCIJAS NUMURS, ŠķIRNE, DZIMŠANAS DATUMS)

(DATUMS)

(Vārds, UZVārds)

(PARAKSTS)

ZIRGU VĒRTĒŠANAS VEIDLAPAS

Vaislas ērzēļu/kēvjū vērtēšanas lapa

Vārds:		Dzimš.dat.:							Izmēri:	
ID Nr:		Tēvs:							Vērtēšanas datums:	
Krāsa:		Māte:							Vērtēšanas vieta:	
Dzimums:	Biedrība:	Īpašnieks, ganāmpulka Nr.								
IZCELSMES/TIPA VĒRTĒJUMS										ATZĪME
TIPS		-3	-2	-1	0	1	2	3		
Braucamais tips	masīvs									viegls
	neizteiksmīgs									elegants
Sporta tips	masīvs									viegls
	neizteiksmīgs									elegants
EKSTERJERA VĒRTĒJUMS										
TIPISKUMS										ATZĪME
Tipiskums	pretējā dzimuma pazīmes									izteikts
Konstitūcija	mitra									sausā
Konstitūcija	rupja									pārsmalcināta
Uzbūve	neharmoniska									harmoniska
Uzbūve	nav pārbūvēta									pārbūvēta
Uzbūve	garkājaina									īskājaina
Ķermeņa forma	kvadrātveida									taisnstūrveida
Ķermeņa vērsums	lejupvērst									augšupvērst
Kondīcija	pārbarots									vājš
Muskulatūra	vāja									laba
Saites	vājas									stipras
ĶERMENĀ VIRSĒJĀ LĪNIJA										ATZĪME
Galvas lielums	liela									maza
Galvas forma	rupja									eleganta
Ganaši	šauri									plati
Galvas profils	auna									līdaka
Acis	mazas									lielas
Pakaussis	īss									garš
Galvas-kakla savienojums	smags									viegls
Kakls	īss									garš
Kakla stāvoklis	horizontāls									vertikāls
Kakla pieslēgums	zems									augsts
Kakla tips	brīža									gūbja
Kakla apmuskulotība	vāji muskuļots									labi muskuļots
Kakla-skausta savienojums										iedobe pirms skausta
Skausta garums	īss									garš
Skausta augstums	zems									augsts
Lāpstiņas garums	īsa									gara
Lāpstiņas slīpums	stāva									slīpa
Lāpstiņas novietojums										izteikti priekšā
Pleca kauls	īss									garš
Lāpstiņas-pleca leņķis	šaurš									plats
Muguras garums	īsa									gara
Muguras līnija	ieliekta									izliekta

Jostas garums	īsa								gara	
Jostas līnija	ieliekta								izliekta	
Krustu garums	īsi								gari	
Krustu slīpums	slīpi								taisni	
Krustu forma	jumtveidīgi								šķelti	
Asti nes	taisni								uz vienu pusi	
ĶERMEŅA PLATUMS										ATZĪME
Krūšu platums	šauras								platas	
Krūšu dziļums	seklas								dziļas	
Krustu platums	šauri								plati	
PRIEKŠKĀJAS										ATZĪME
Stāvotne	plata								šaura	
Pirksti	uz iekšu								uz āru	
Abas ☐ Labā ☐ Kreisā ☐										
Apakšplecs	īss								garš	
Karpālo locītavu attīstība	vāji attīstītas								labi attīstītas	
Karpālās locītavas	ieliektas								izliektas	
Pēdvidus	vāji attīstīts								labi attīstīts	
Iežmauga	nav								izteikta	
Vēziņu garums	gari								īsi	
Vēžiņi	mīksti								stāvi	
Nagu izmērs	lieli								mazi	
Nagu lenķis	lēzeni								stāvi	
Papēdis	zems papēdis								augsts papēdis	
Naga rags	plaisains								ciets	
Asimetrija									asimetriski nagi	
PAKAĻKĀJAS										ATZĪME
Stāvotne	plata								šaura	
Stāvotne	mucveida								iksvēda	
Pirksti	uz iekšu								uz āru	
Abas ☐ Labā ☐ Kreisā ☐										
Apakšciska	vāji attīstīta								labi attīstīta	
Lecamo locītavu attīstība	vāji attīstītas								labi attīstītas	
Lecamo locītavu lenķis	zobenveidīgas								stāvas	
Mitrumi	nav								izteikti	
Abas ☐ Labā ☐ Kreisā ☐										
Pēdvidus	vāji attīstīts								labi attīstīts	
Iežmauga	nav								izteikta	
Vēziņu garums	īsi								gari	
Vēžiņi	mīksti								stāvi	
Nagu izmērs	lieli								mazi	
Nagu forma	lēzeni								stāvi	
Papēdis	zems papēdis								augsts papēdis	
Naga rags	plaisains								ciets	
Asimetrija									asimetriski nagi	
GAITU PRECIZITĀTE										ATZĪME
Priekškājas liek	uz āru								uz iekšu	
Priekškājas liek	plati								šauri	
Priekškājas	apļo (airē)								izmet	
Abas ☐ Labā ☐ Kreisā ☐										
Pakaļkājas liek	uz āru								uz iekšu	

Pakaļkājas liek	plati								šauri	
Pakaļkāju griešana uz zemes	nav								izteikta	
Abas ☐ Labā ☐ Kreisā ☐										
UZVEDĪBA										ATZĪME
Vēlme kustēties	slinks								ļoti enerģisks	
Komunikācija	bailīgs								drošs	
Temperaments	nervozs								nosvērts	
Sadarbība	dominants								pakļāvīgs	
DEFEKTI										
Nabas bruka	nav								izteikta	Bez atzīmes
Klibums	nav								izteikts	
Koordinācija	nav traucēta								izteikti traucēta	
EKSTERJERA ATZĪMJU KOPSUMMA										ATZĪME
DARBASPĒJU VĒRTĒJUMS										
SOLĪ										ATZĪME
Plašums	īsi								plaši	
Ritms	aritmiski								ritmiski	
Aktivitāte	slinki								enerģiski	
Elastīgums	stīvi								elastīgi	
Pleca darbība	ierobežota								izteikta	
Pakaļkājas pret priekškāju nospiedumiem	nesasniedz								ievērojami pārsniedz	
Pakaļkāju darbība	neaktīva								aktīva	
Mugura	stīva								elastīga	
RIKŠI										ATZĪME
Plašums	īsi								plaši	
Ritms	neritmiski								ritmiski	
Aktivitāte	slinki								enerģiski	
Elastīgums	stīvi								elastīgi	
Pleca darbība	ierobežota								izteikta	
Karpālās locītavas darbība	taisnas								izteikta darbība	
Vieglums	smagi								viegli	
Pakaļkāju darbība	neaktīva								aktīva, enerģiska	
Balanss	lejupvērst								augšupvērst	
Mugura	stīva								elastīga	
LĒKŠI										ATZĪME
Plašums	īsi								plaši	
Ritms	neritmiski								ritmiski	
Aktivitāte	slinki								enerģiski	
Elastīgums	stīvi								elastīgi	
Pleca darbība	ierobežota								izteikta	
Karpālās locītavas darbība	taisnas								izteikta darbība	

Vieglums	smagi								viegli	
Līdzsvars	līdzsvara trūkums								līdzsvaroti	
Pakaļkāju darbība	neaktīva								aktīva, enerģiska	
Balanss	lejupvērst								augšupvērst	
Mugura	stīva								elastīga	
VADĀMĪBA*										ATZĪME
Reakcija uz vadības līdzekļiem	pretojas								atsaucīgs, mīksts kontakts	
Impulss uz priekšu	vājš								izteikts	
Sadarbība	nesadarbojas								paklausīgs	
BRĪVAIS LĒCIENS										ATZĪME
Arka (baskuls)	ieliekta mugura								izteikti noapaļota mugura	
Elastīgums	stīvs								elastīgs	
Priekškājas	karājas								cieši pievilktas ķermenim	
Pakaļkājas	taisnas								cieši pievilktas ķermenim	
Pakaļkāju tehnika	zem sevis								atvērta	
Atspēriena spēks	vājš								spēcīgs	
Refeksi	lēni								ātri	
Uzmanība	nevērīgs								uzmanīgs	
Drosme	baidās								drošs	
Situācijas vērtēšana	nevērtē								izteikti vērtē	
Koordinācija	neveikls								koordinēts	
DARBASPĒJU ATZĪMJU KOPSUMMA										ATZĪME

Temperaments/labdarbība: _____

Rorers, kriptorhisms, gaisa rīšana, citi defekti, traumas _____

Izmantošanas rekomendācija _____

**Vadāmību vērtē braucamā tipa zirgiem, kuriem nevērtē lēciena kvalitāti! Vērtējumā abus neiekļauj, tikai vienu vai otru.*

Vērtētājs

Paraksts

Zirgu vērtēšanas lapa

Vārds:		Dzimš.dat.:								Izmēri:	
ID Nr:		Tēvs:								Vērtēšanas datums:	
Krāsa:		Māte:								Vērtēšanas vieta:	
Dzimums:	Biedrība:	Īpašnieks, ganāmpulka Nr.									

IZCELSMES/TIPA VĒRTĒJUMS											ATZĪME
TIPS		-3	-2	-1	0	1	2	3			
Braucamais tips	masīvs									viegls	
	neizteiksmīgs									elegants	
Sporta tips	masīvs									viegls	
	neizteiksmīgs									elegants	

EKSTERJERA VĒRTĒJUMS											ATZĪME
Tipiskums	pretējā dzimuma pazīmes									izteikts	
Uzbūve	neharmoniska									harmoniska	
Uzbūve	garkājaina									īskājaina	
Ķermeņa forma	kvadrātveida									taisnstūrveida	
Ķermeņa vērsums	lejupvērst									augšupvērst	

ĶERMENĀ VIRSĒJĀ LĪNIJA											ATZĪME
Galvas lielums	liela									maza	
Galvas forma	rupja									eleganta	
Pakaussis	īss									garš	
Kakls	īss									garš	
Kakla pieslēgums	zems									augsts	
Kakla apmukuļotība	vāji muskuļots									labi muskuļots	
Skausta garums	īss									garš	
Skausta augstums	zems									augsts	
Lāpstiņas garums	īsa									gara	
Lāpstiņas slīpums	stāva									slīpa	
Muguras garums	īsa									gara	
Muguras līnija	ieliekta									izliekta	
Jostas garums	īsa									gara	
Jostas līnija	ieliekta									izliekta	
Krustu garums	īsi									gari	
Krustu slīpums	slīpi									taisni	

ĶERMENĀ PLATUMS											ATZĪME
Krūšu platums	šauras									platas	
Krūšu dziļums	sekļas									dziļas	
Krustu platums	šauri									plati	

PRIEKŠKĀJAS											ATZĪME
Stāvatne	plata									šaura	
Pirksti	uz iekšu									uz āru	
Abas ☐ Labā ☐ Kreisā ☐											
Apakšplecs	īss									garš	

Vēziņu garums	gari								īsi	
Vēziņi	mīksti								stāvi	
Nagu izmērs	lieli								mazi	
PAKAĻKĀJAS										ATZĪME
Stāvozne	plata								šaura	
Apakšciska	vāji attīstīta								labi attīstīta	
Stāvozne	mucveida								iksvēda	
Lecamo locītavu leņķis	zobenveidīgas								stāvas	
Vēziņu garums	īsi								gari	
Vēziņi	mīksti								stāvi	
Nagu izmērs	lieli								mazi	
GAITU PRECIZITĀTE										ATZĪME
Priekškājas liek	uz āru								uz iekšu	
Priekškājas liek	plati								šauri	
Priekškājas	apļo (airē)								izmet	
Abas ☐ Labā ☐ Kreisā ☐										
Pakaļkājas liek	uz āru								uz iekšu	
Pakaļkājas liek	plati								šauri	
Pakaļkāju griešana uz zemes	nav								izteikta	
Abas ☐ Labā ☐ Kreisā ☐										
UZVEDĪBA										ATZĪME
Vēlme kustēties	slinks								ļoti enerģisks	
Komunikācija	bailīgs								drošs	
Temperaments	nervozs								nosvērts	
Sadarbība	dominants								pakļāvīgs	
EKSTERJERA ATZĪMJU KOPSUMMA										ATZĪME
DARBASPĒJU VĒRTĒJUMS										
SOĻI										ATZĪME
Plašums	īsi								plaši	
Elastīgums	stīvi								elastīgi	
Pleca darbība	ierobežota								izteikta	
Pakaļkājas pret priekškāju nospiedumiem	nesasniedz								ievērojami pārsniedz	
RIKŠI										ATZĪME
Plašums	īsi								plaši	
Aktivitāte	slinki								enerģiski	
Elastīgums	stīvi								elastīgi	
Pleca darbība	ierobežota								izteikta	
Karpālās locītavas darbība	taisnas								izteikta darbība	
Vieglums	smagi								viegli	
Pakaļkāju darbība	neaktīva								aktīva, enerģiska	
Balanss	lejupvērst								augšupvērst	
LĒKŠI										ATZĪME

Plašums	īsi								plaši	
Elastīgums	stīvi								elastīgi	
Pleca darbība	ierobežota								izteikta	
Karpālās locītavas darbība	taisnas								izteikta darbība	
Vieglums	smagi								viegli	
Līdzsvars	līdzsvara trūkums								līdzsvaroti	
Pakāļkāju darbība	neaktīva								aktīva, enerģiska	
Balanss	lejupvērst								augšupvērst	
VADĀMĪBA*										ATZĪME
Reakcija uz vadības līdzekļiem	pretojas								atsaucīgs, mīksts kontakts	
Impulss uz priekšu	vājš								izteikts	
Sadarbība	nesadarbojas								paklausīgs	
BRĪVAIS LĒCIENS										ATZĪME
Arka (baskuls)	ieliekta mugura								izteikti noapaļota mugura	
Elastīgums	stīvs								elastīgs	
Priekšējās	karājas								cieši pievilktas ķermenim	
Pakāļkāju tehnika	zem sevis								atvērta	
Atspēriena spēks	vājš								spēcīgs	
Refleksi	lēni								ātri	
Uzmanība	nevērīgs								uzmanīgs	
Drosme	baidās								drošs	
Situācijas vērtēšana	nevērtē								izteikti vērtē	
Koordinācija	neveikls								koordinēts	
DARBASPĒJU ATZĪMJU KOPSUMMA										ATZĪME

Temperaments/labdarbība: _____

Rorers, kriptorhisms, gaisa rīšana, citi defekti, traumas _____

Izmantošanas rekomendācija _____

**Vadāmību vērtē braucamā tipa zirgiem, kuriem nevērtē lēciena kvalitāti! Vērtējumā abus neiekļauj, tikai vienu vai otru.*

Zirgu vērtēšanas eksperts

Paraksts

Kumēja vērtēšanas lapa

Vārds:		Dzimš.dat.:	Vērtēšanas datums:
ID Nr:		Tēvs:	Vērtēšanas vieta:
Krāsa:		Māte:	Vērtētājs:
Dzimums:	Biedrība:	Īpašnieks, ganāmpulka Nr.	

	IZCELSMES/TIPA VĒRTĒJUMS										Atzīme
			-3	-2	-1	0	1	2	3		
	Braucamais tips	masīvs								viegls	
		neizteiksmīgs								elegants	
	Sporta tips	masīvs								viegls	
		neizteiksmīgs								elegants	
	EKSTERJERS UN ĶERMEŅA PROPORCIJAS										Atzīme
	Konstitūcija	rupja								pārsmalcināta	
	Uzbūve	garkājaina								īskājaina	
	Galvas lielums	liela								maza	
	Galvas forma	rupja								eleganta	
	Kakla stāvoklis	horizontāls								vertikāls	
	Krustu slīpums	slīpi								taisni	
	Priekškāju pirksti	uz iekšu								uz āru	
	Priekškāju vēziši	mīksti								stāvi	
	Pakaļkāju pirksti	uz iekšu								uz āru	
	Pakaļkāju vēziši	mīksti								stāvi	
	GAITAS										Atzīme
	Plašums	īsas								plašas	
	Aktivitāte	slinki								enerģiski	
	Elastīgums	stīvi								elastīgi	
	Vieglums	smagi								viegli	
	KOPĒJAIS IESPAIDS										Atzīme
	KOPVĒRTĒJUMS										

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa saglabāšanas kārtība

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tips ieļauts atbalsta pasākumā “Atbalsts lauksaimniecības dzīvnieku vietējo apdraudēto šķirņu saglabāšanai”.

Valsts atbalsts par vietējo apdraudēto zirgu šķirņu saglabāšanu tiek sniegts saskaņā ar 2023. gada 4. aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr. 166 “Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanai ciltsgrāmatā un ciltsreģistrā un vietējo apdraudēto šķirņu saglabāšanai”, regulas 2022/2472 30. panta 3. punkta "a" apakšpunktu. Atbalsta mērķis ir saglabāt lauksaimniecības dzīvnieku vietējās apdraudētās šķirnes atbilstoši Dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba likumam.

Atbalstu par vietējās apdraudētās šķirnes zirgu saglabāšanu saņem pretendents, kura ganāmpulks un lauksaimniecības dzīvnieki ir reģistrēti atbilstoši normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanu, un kurš līdz nākamā gada 15. aprīlim apņemas:

- a) atbalstam pieteikto zirgu nepārdot, nedāvināt un nelikvidēt, izņemot īpašos apstākļus, ja beidzies tā produktīvais vecums, dzīvnieks neatbilst audzēšanas programmā noteiktajām prasībām, slimības dēļ, dzīvnieks miris dabiskā nāvē vai noticis nelaimes gadījums, kurā dzīvnieks daļēji cietis un nav ārstējams;
- b) pildīt šķirnes zirgu audzētāju biedrības audzēšanas programmā noteiktās prasības;
- c) informēt jauno zirga īpašnieku par pienākumu ievērot noteiktās prasības, ja atbalstam pieteiktais dzīvnieks ir pārdots vai dāvināts.

Lai saņemtu atbalstu, pretendents līdz 15. aprīlim iesniedz dienestā iesniegumu un šķirnes zirgu audzētāju biedrības kārtējā gadā izsniegto atzinumu par attiecīgā dzīvnieka atbilstību Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa saglabāšanas kritērijiem saskaņā ar audzēšanas programmu. Atzinumus par pārraudzībā esošo zirgu atbilstību atbalsta pasākumam vietējo apdraudēto šķirņu saglabāšanai šķirnes zirgu audzētāju biedrība sagatavo saraksta veidā un iesniedz LAD līdz 15. martam, kas aizstāj individuāli izsniegto atzinumu atbalsta pretendenta par katru atbilstošu dzīvnieku.

Atzinumu par zirga atbilstību vietējās apdraudētās šķirnes saglabāšanas programmas prasībām izsniedz šķirnes zirgu audzētāju biedrība zirgiem ar audzēšanas programmas prasībām atbilstoša izcelsmi:

- a) ērzelišiem no 6 mēnešu vecuma līdz 48 mēnešu vecumam, kurus plānots audzēt vaislai un nekastrēt saistību gadā, bet pēc 4 gadu vecuma – tikai, ja ērzelis tiek sertificēts izmantošanai vaislā;
- b) ķēvītēm no 6 mēnešu vecuma līdz 36 mēnešu vecumam bez nosacījumiem izmantošanai, bet pēc 3 gadu vecuma – atbilstoši audzēšanas programmas nosacījumiem par atbilstoša pēcnācēja ieguvu 5 gadu periodā.

No ķēves, kas iekļautas valsts atbalsta pasākumā par vietējās apdraudētās šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku saglabāšanu, ķēves īpašnieks apņemas 5 gadu laikā jāiegūt vismaz vienu pēcnācēju atbilstoši audzēšanas programmas prasībām. Ja pēcnācējs no ķēves 5 saistības gadu periodā netiek iegūts un nav pierādāmi apstākļi, ka veikta regulāra (vismaz divos no pieciem saistības gadiem) ķēves lecināšana vai mākslīgā apsēklošana, veikta ķēves reproduktīvās

sistēmas izmeklēšana un ārstēšana, nav reģistrēti aborti, nedzīvi dzimuši kumeļi vai neregistrēta kumeļa nobeigšanās, šķirnes zirgu audzēšanas biedrība atzinumu par zirgu neizsniedz.

Ja atbalsta saņēmējs vai zirga jaunais īpašnieks nepilda noteiktās prasības saistību periodā, atbalsta saņēmējs atmaksā par attiecīgo zirgu saņemto atbalstu Lauku Atbalsta dienestam, izņemot gadījumus, ja beidzies tā produktīvais vecums, dzīvnieks neatbilst audzēšanas programmā noteiktajām prasībām, slimības dēļ, dzīvnieks miris dabiskā nāvē vai noticis nelaimes gadījums, kurā dzīvnieks daļēji cietis un nav ārstējams.

Zootehniskais sertifikāts tīršķirnes vaislas zirgu tirdzniecībai

Zootehniskais sertifikāts saskaņā ar Regulu (ES) 2016/1012 šādu sugu tīršķirnes vaislas dzīvnieku tirdzniecībai: zirgu sugas (Equss caballus, Equss asinus) ⁽¹⁾		
		Nr.....
1. Biedrība “Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija”, Kalnabeites 8, Siguldas pagasts, Siguldas novads, LV2150, Latvija, tālr. +37128388360, epasts: lszaa@lszaa.lv, www.latvianwbhorse.lv		
2. Latvijas siltasiņu šķirne	3. Latvijas siltasiņu šķirnes zirgs	
4. Ciltsgrāmatas A pamatdaļa, A1 klase		
5. Dzimums	6. LS0000	
7. Tīršķirnes vaislas dzīvnieka identifikācijas dati ⁽⁴⁾ 7.1. ID Nr. 7.2. LV001..... 7.3. Dzīvnieka veselības identifikācijas numurs ⁽³⁾ 7.4. Dzīvnieka vārds	8. Identitātes pārbaude ⁽³⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾ 8.1. DNS 8.2. Rezultāts	
9. Dzimšanas datums un vieta		
10. Audzētājs, adrese, kontaktinformācija		
11. Īpašnieks, adrese, kontaktinformācija		
12. Tīršķirnes vaislas dzīvnieka ģenētiskā izcelsme ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾		
12.1. Tēvs CG Nr CG klase vārds ID Nr	12.1.1. Tēvatēvs CG Nr CG klase vārds ID Nr	
	12.1.2. Tēvamāte CG Nr CG klase vārds ID Nr	
12.2. Māte CG Nr CG klase vārds ID Nr	12.2.1. Mātestēvs CG Nr CG klase vārds ID Nr	
	12.2.2. Mātesmāte CG Nr CG klase vārds ID Nr	
13. Papildu informācija ⁽³⁾ ⁽⁶⁾ ⁽⁹⁾		
13.1. Snieguma pārbaudes rezultāti		
13.2. Jaunākie ģenētiskās izvērtēšanas rezultāti pēdējoreiz iegūti		
13.3. Ar audzēšanas programmu saistītie dzīvnieka ģenētiskie defekti un ģenētiskās īpatnības		

13.4. Cita attiecīga informācija	
14. Apsēklošana ⁽¹⁾ / pārošana ⁽¹⁾ ⁽³⁾ ⁽¹⁰⁾	
14.1. (pēdējās izmantošanas datums)	
14.2. Apauglotās mātītes identifikācijas dati	
14.2.1. ID Nr	
14.2.2. Vārds	
14.2.3. Identitātes pārbaudes metode un rezultāts ⁽⁵⁾	
15.1. Izsniegšanas vieta _____ Izsniegšanas datums _____	
15.3. Parakstītāja vārds, uzvārds un amats _____	
(lielajiem burtiem)	
15.4. Paraksts _____	
(1) Lieko svītrot (2) Viena zootehnisko sertifikātu var izsniegt cūku sugu tīršķirnes vaislas dzīvnieku grupai, ja minētie tīršķirnes vaislas dzīvnieki ir viena vecuma, tiem ir viena ģenētiskā māte un tēvs un 5., 6., 7.2., 13 un, ja piemērojams, 14. punktā ir norādīta individuāla informācija. (3) Neaizpildīt, ja nav piemērojams. (4) Liellopu, aitū un kazu sugu dzīvniekiem individuālo identifikāciju veic saskaņā ar Savienības dzīvnieku veselības tiesību aktiem par dzīvnieku identifikāciju un reģistrēšanu. Cūku sugu dzīvniekiem individuālo identifikāciju veic saskaņā ar tādas audzēšanas programmas nosacījumiem, kas apstiprināta saskaņā ar Regulas (ES) 2016/1012 8. panta 3. punktu un, ja piemērojams, saskaņā ar minētās regulas 12. pantu. Identifikācijas numuru piešķir saskaņā ar Savienības dzīvnieku veselības tiesību aktiem par dzīvnieku identifikāciju un reģistrēšanu. (5) Jānorāda saskaņā ar Regulas (ES) 2016/1012 22. panta 1. punktu attiecībā uz liellopu, aitū un kazu sugu tīršķirnes vaislas dzīvniekiem, ko izmanto spermas vākšanai mākslīgās apsēklošanas nolūkā. Saskaņā ar Regulas (ES) 2016/1012 22. panta 2. punktu šķirnes dzīvnieku audzētāju biedrības to var prasīt norādīt attiecībā uz cūku sugu vaislas dzīvniekiem, ko izmanto olšūnu un embriju savākšanai. (6) Vajadzības gadījumā pievienojiet papildu lapas. (7) Norādiet „pamatdaļa” vai „papilddaļa”. Var norādīt informāciju par citām paaudzēm. (8) Norādiet individuālo identifikācijas numuru, ja tas atšķiras no ciltsgrāmatas numura. (9) Ja snieguma pārbaudes vai ģenētiskās izvērtēšanas rezultātiem var piekļūt tīmekļa vietnē, tā vietā var norādīt tiešu atsauci uz šo tīmekļa vietni. (10) Jānorāda grūšņu mātīšu gadījumā. Informāciju var norādīt atsevišķā dokumentā. (11) Šī persona ir šķirnes dzīvnieku audzētāju biedrības pārstāvis, kas ir pilnvarots parakstīt zootehnisko sertifikātu, vai Regulas (ES) 2016/1012 30. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētās kompetentās iestādes pārstāvis. ---- Zootehnisko sertifikātu sagatavo vismaz vienā no nosūtītājas dalībvalsts un galamērķa dalībvalsts oficiālajām valodām. ---- Paraksta krāsai jābūt atšķirīgai no sertifikāta drukātajā daļā izmantotās krāsas.	